

آینده سوریه قربانی نمایش خونبار پاریس

نشست وین درباره بحران سوریه در حالی با ارائه یک طرح صلح به کار خود پایان داد که به نظر می‌رسد این طرح تحت تاثیر حوادث خونبار پاریس، در پی شکل دادن به آینده سوریه بدون توجه به الزامات و واقعیت‌های میدانی است.

گزارش خبری- تحلیلی کیهان از نشست وین

آینده سوریه قربانی نمایش خونبار پاریس

نشست وین درباره بحران سوریه در حالی با ارائه یک طرح صلح به کار خود پایان داد که به نظر می‌رسد این طرح تحت تاثیر حوادث خونبار پاریس، در پی شکل دادن به آینده سوریه بدون توجه به الزامات و واقعیت‌های میدانی است.

کمتر از 24 ساعت پس از حملات مرگبار پاریس، دومین نشست وین 2 درباره بحران سوریه در وین برگزار شد. نشستی با حضور اتحادیه عرب، چین، مصر، اتحادیه اروپا، فرانسه، آلمان، ایران، عراق، ایتالیا، اردن، لبنان، عمان، قطر، روسیه، عربستان سعودی، ترکیه، امارات متحده عربی، انگلستان، سازمان ملل و اتحادیه اروپا تحت عنوان «گروه بین‌المللی حمایت از سوریه» که جو عمومی آن به شدت تحت تاثیر این حملات غافلگیرکننده بود و خروجی آن نیز بی‌تاثیر از این واقعه نبود.

نشست وین با صدور یک بیانیه به کار خود پایان داد. بیانیه‌ای که مفاد اصلی آن را در 10 محور زیر می‌توان خلاصه کرد:

- گروه بر حمایت و تلاش برای اجرای یک آتش‌بس ملی در سوریه که به محض آغاز گام‌های ابتدایی در راستای انتقال (سیاسی) تحت نظارت سازمان ملل و بر مبنای بیانیه ژنو، اجرایی می‌شود، توافق کردند.

- 5 عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متعهد شدند که از قطعنامه‌ای در شورای امنیت سازمان ملل برای تقویت یک هیئت نظارت بر آتش‌بس مورد تائید سازمان ملل که در نقاطی از کشور مستقر می‌شوند که در معرض تهدید حملات تروریست‌ها قرار نداشته باشند و همچنین از یک روند انتقال سیاسی براساس بیانیه ژنو، حمایت کنند.

- آتش‌بس شامل حمله یا دفاع در برابر اقدامات داعش، جبهه النصره یا هر گروه دیگری که گروه بین‌المللی حمایت از سوریه آن‌ها را تروریست خوانده، نخواهد شد.

- گروه «بین‌المللی حمایت از سوریه» نگرانی خود را از وضعیت پناهجویان و بی‌خانمان‌های داخل سوریه و همچنین لزوم فراهم کردن شرایط بازگشت امن آن‌ها براساس عرف قوانین انسانی بین‌المللی و در نظر گرفتن منافع کشورهای میزبان، ابراز کردند.

- گروه «بین‌المللی حمایت از سوریه» توافق کردند که به طرف‌ها برای توقف فوری استفاده از تسلیحات غیردقیقی، فشار آورند.

- گروه «بین‌المللی حمایت از سوریه» بر لزوم برگزاری مذاکرات رسمی میان دولت سوریه و نمایندگان معارضین تحت نظارت سازمان ملل و در سریع‌ترین زمان ممکن، با تاریخ هدف 1 ژانویه، تأکید کردند.

- اعضای گروه «بین‌المللی حمایت از سوریه» بر حمایت خود از روند انتقالی مصرح در بیانیه 2012 ژنو، تأکید کردند. در این راستا، آن‌ها بر حمایت خود از آتش‌بس به صورت فوق‌الذکر و همچنین روند تحت رهبری سوری‌ها که در یک دوره هدف 6 ماهه، حاکمیتی معتبر، فراگیر و غیرقومیتهی ایجاد کرده و زمانبندی و روندی برای نگارش یک قانون اساسی جدید را ایجاد می‌کند، تأکید کردند.

- ظرف 18 ماه، انتخابات‌هایی آزاد و عادلانه براساس قانون اساسی جدید، برگزار می‌شود. این انتخابات‌ها باید تحت نظارت سازمان ملل براساس رضایت حاکمیت و براساس بالاترین استانداردهای بین‌المللی شفافیت و پاسخگویی برگزار شود و تمام سوری‌ها از جمله آن‌هایی که خارج از کشور هستند، امکان شرکت در آن را داشته باشند.

- داعش، جبهه النصره و دیگر گروه‌های تروریستی که توسط شورای امنیت سازمان ملل شناسایی شده‌اند و (لیست آن‌ها) مورد توافق شرکت‌کنندگان است و از سوی شورای امنیت نیز تائید شده، باید شکست داده شوند.

- پادشاهی هاشمی اردن موافقت کرد که کمک کند نمایندگان جامعه اطلاعاتی و نظامی تفاهمی مشترک از گروه‌ها و افرادی که احتمالاً باید به عنوان تروریست معرفی شوند، تهیه کنند و به این منظور تاریخ هدف برای تکمیل آن زمان آغاز فرآیند سیاسی تحت نظارت سازمان ملل، مقرر شد.

بر اساس این بیانیه قرار شده است یک ماه دیگر شرکت کنندگان در این نشست، برای پیگیری توافقات انجام شده بار دیگر گرد هم آیند.

سکوت درباره سرنوشت اسد

یکی از نکات قابل توجه در طرح ارائه شده در وین، سکوت آن درباره سرنوشت بشار اسد است. در حالی که جریان حامی تروریسم به سرکردگی آمریکا کنار گذاشتن اسد از قدرت را یکی از شروط اصلی خود عنوان می‌کرد، در این طرح در این مورد سکوت کرده است. سکوتی که نشانه‌ای از شکست راهبرد آنها در این زمینه است. معاون وزیر امور خارجه کشورمان که در وین حضور داشته است، با اشاره به اصرار برخی وزرای خارجه برای کنار گذاشتن بشار اسد از قدرت گفت: جمهوری اسلامی ایران اجازه نداد که این مسئله در بیانیه پایانی قید شود و تأکید کردیم که فقط مردم سوریه حق دارند در این باره تصمیم بگیرند. حسین امیرعبداللّه‌یان افزود: برخی شرکت کنندگان اصرار داشتند که در یک دوره شش ماهه اگر روند پیش بینی شده خوب پیش رفت، بشار اسد در انتخابات آتی ریاست جمهوری سوریه نباید کاندیدا شود که موضعی غیراصولی بود و در مقابل ما به صراحت تأکید کردیم که تنها شخص بشار اسد می‌تواند درباره حضور در انتخابات یا عدم حضورش تصمیم بگیرد و این تنها مردم سوریه هستند که می‌توانند بگویند به او رأی خواهند داد یا خیر.

با این حال به هیچ عنوان نباید نسبت به آینده این سکوت اجباری خوش بین بود. آمریکایی‌ها و کشورهای عربی حامی شورشیان در سوریه به خوبی از میزان محبوبیت اسد در کشورش اطلاع دارند و شکی ندارند انتخاباتی که اسد در آن باشد، نتیجه دلخواه آنان را نخواهد داشت. به تازگی روزنامه فرانسوی لوفیگارو در یک نظرسنجی از مردم سوریه پرسیده است: آیا موافق برکناری اسد از قدرت هستند؟ نتایج جالب توجه است. تنها 28 درصد پاسخ دهندگان اعلام کرده‌اند با برکناری اسد موافقت و 72 درصد مخالف این موضوع بودند.

تصمیم برای سوریه بدون حضور سوریه!

یکی از اصلی‌ترین ایرادهای طرح صلح سوریه در وین، تصمیم‌گیری تعدادی کشور درباره سرنوشت یک کشور بدون حضور خود آن است. اگرچه پیش بینی شده است که دولت سوریه با مخالفین بر سر یک میز بنشینند - و از این جهت می‌تواند امری مثبت به نظر برسد- اما سوری‌ها هستند که باید درباره قانون اساسی و انتخابات احتمالی تصمیم بگیرند. تحمیل یک طرح اجباری که پیش از هر چیز متضمن منافع آمریکا، روسیه و ... باشد نخواهد توانست بحران سوریه را به آرامش و امنیت تبدیل کند. نکته مهم دیگر در این زمینه آن است که اساساً تعریف آمریکا و غرب از مخالفان سوری چیست؟ آیا منظور همان شورشیان به اصطلاح میانه رو هستند؟ شورشیانی که در جنایت دست کمی از داعش ندارند.

دو هفته پیش رهبر معظم انقلاب اسلامی در مورد تصمیم‌گیری کشورهای خارجی درباره بحران سوریه بدون حضور این کشور هشدار دادند: «معنی ندارد کشورهای دیگر دور هم جمع شوند و راجع به یک نظام حکومتی و رئیس آن حکومت تصمیم بگیرند، این بدعتی خطرناک است که هیچ حکومتی در جهان اجرای آن را درباره خود نمی‌پذیرد.»

دو تهدید فوری پیش روی غرب

حملات پاریس نشان داد غرب نمی‌تواند بیش از این به سیاست اشتباه خود در سوریه ادامه دهد و از هزینه‌های سنگین این جنگ ویرانگر در امان بماند. اکنون غرب و به خصوص اروپا با دو بحران فوری مواجه است؛ سیل آورگان سوری که پوشش خوبی برای ورود و بازگشت تروریست‌ها به اروپاست. و دوم ناامنی ناشی از ادامه بحران در سوریه.

مردم فرانسه در حالی قربانی تروریسم شدند که پاریس بارها میزبان تروریست‌ها با اسم انحرافی «دوستان سوریه» بوده است. حالا یکبار دیگر «دوستان سوریه» به پاریس رفته‌اند اما این بار به جای کت و شلوار، بمب و کلاشینکف دارند!

غربی‌ها با موج سواری بر تراژدی پاریس از جنگ با تروریسم می‌گویند. نباید فراموش کرد یک سال و نیم پیش نیز آنها به رهبری آمریکا ائتلافی را علیه داعش تشکیل دادند. ائتلافی ادعایی که از قضا آن هم پس از بریده شدن سر چند غربی در سوریه شکل گرفت اما در میدان عمل هیچ اتفاقی نیفتاد و حتی تروریست‌ها مناطق بیشتری را نیز به اشغال خود درآوردند. بعید به نظر می‌رسد موج جدید نیز نتیجه بهتری داشته باشد. آنان با دادن آدرس غلط به افکار عمومی سعی دارند اینگونه القا کنند که بدون برکناری اسد، شکست داعش غیرممکن است. اول باید اسد برود تا بتوان داعش را شکست داد. تعیین جدول زمانی برای صلح در سوریه نیز در دراز مدت به دنبال چنین راهبردی است.

سکوت طرح درباره کلید حل بحران

با گذشت چهار سال از بحران سوریه، روشن‌ترین مسئله درباره تروریست‌های حاضر در جنگ سوریه آن است که این جریان‌ها متنوع و متعدد بدون حمایت خارجی هرگز نمی‌توانند به حیات خود ادامه دهند. تا زمانی کانتینرهای مملو از انواع تسلیحات سبک و سنگین با دلارهای عربستان و قطر و حمایت ترکیه به خاک سوریه سرازیر می‌شود، نشستن در وین و تعیین جدول زمانی برای رسیدن به صلح کاری بیهوده و مضحک است. آمریکایی‌ها به خوبی می‌دانند که تروریست‌ها از کجا و چگونه تغذیه و حمایت لجستیکی، تسلیحاتی، مالی و اطلاعاتی دریافت می‌کنند. اولین گام برای حرکت به سوی امنیت در سوریه، قطع این جریان مداوم است. سکوت طرح صلح سوریه درباره این موضوع کلیدی یک نشانه جدی و مهم از عدم اراده آمریکا برای حل بحران است. یک سال پیش جو بایدن، معاون اوباما در دانشگاه هاروارد درباره مهم‌ترین مانع شکست داعش در منطقه گفته بود: متحدان ما در منطقه بزرگ‌ترین مشکل هستند.

البته نباید فراموش کرد که آمریکا خود بزرگ‌ترین قطعه از پازل امنیت زدایی در غرب آسیا است و کشورهایمانند عربستان، قطر، ترکیه و ... پیمانکاران راهبرد بی‌ثبات‌سازی واشنگتن هستند.